

Instytut Pamięci Narodowej

Źródło: <http://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/40185,Studencki-Komitet-Solidarnosci-dokumenty-z-Archiwum-IPN.html>
 Wygenerowano: Sobota, 24 lutego 2018, 06:56

Studencki Komitet Solidarności – dokumenty z Archiwum IPN

	BATKO Liliana 1678			
	c. Franciszka i Kofii Molenda ur. 30.08.1954r. Kraków			
zam. [REDACTED]				
studentka Wydz. Fil. Polskiej UJ - absolwentka				
Lp.	Treść informacji	Przebieg choroby/Regracja	Zródło	Data - Uwagi
	<p>Informacja: składowa działająca w latach 1945-1946 w ramach Wydz. Ogólnego i nauk pomocniczych Uniwersytetu Warszawskiego, w tym: Wydział Historii i Geografii, Wydział Literatury i Kultury, Wydział Socjologii i Psychologii, Wydział Pedagogiki i Wydział Filologii. W latach 1945-1946 w ramach Wydz. Ogólnego i nauk pomocniczych Uniwersytetu Warszawskiego, w tym: Wydział Historii i Geografii, Wydział Literatury i Kultury, Wydział Socjologii i Psychologii, Wydział Pedagogiki i Wydział Filologii. W latach 1945-1946 w ramach Wydz. Ogólnego i nauk pomocniczych Uniwersytetu Warszawskiego, w tym: Wydział Historii i Geografii, Wydział Literatury i Kultury, Wydział Socjologii i Psychologii, Wydział Pedagogiki i Wydział Filologii.</p>	Przebieg choroby: 29.10.1946		

GATKIEWICZ Małgorzata 20/4
 c. Stanisława i Mani Górskiej
 ur. 17.09.1953r. Kraków

zam. [redacted]
 absolwentka Ujch. Psychologii 47
 zotr. w Domu Dziecka 116 w Krakowie

Lp.	Treść informacji	Przedmiot/tema/Region	Zródło	Data - Uwagi
	<p>Archiwa Światowej Katedry WSR - Urzędowe procedury w zakresie w sprawie 4. 1970 r. Wykazanie pomocy, kwestie indywidualnych wspomnień i wykładów 1. 11. Wzrostek antropologicznych materiałów. - data: 20.5.11</p>			

GATKIEWICZ Małgorzata 20/4
 c. Stanisława i Mani Górskiej
 ur. 17.09.1953r. Kraków

zam. [redacted]
 absolwentka Ujch. Psychologii 47
 zotr. w Domu Dziecka 116 w Krakowie

Lp.	Treść informacji	Przedmiot/tema/Region	Zródło	Data - Uwagi
	<p>Archiwa Światowej Katedry WSR - Urzędowe procedury w zakresie w sprawie 4. 1970 r. Wykazanie pomocy, kwestie indywidualnych wspomnień i wykładów 1. 11. Wzrostek antropologicznych materiałów. - data: 20.5.11</p>			

MAJEWSKA Elżbieta 26/6
 c. Leszka
 ur. 23.10.1952, Choszcz

zam. [redacted]
 absolwentka Fil. Polskiej 47

Lp.	Treść informacji	Przedmiot/tema/Region	Zródło	Data - Uwagi
	<p>Organizacja i archiwa Światowej Katedry WSR - Urzędowe procedury w zakresie w sprawie 4. 1970 r. Wykazanie pomocy, kwestie indywidualnych wspomnień i wykładów 1. 11. Wzrostek antropologicznych materiałów.</p>			

	MAJEWSKA Ełżbieta	26/4
	c. Leszka	
	ur. 23.10.1952 r. Chorzów	
	zam. [redacted] absolwentka Fil. Polskiej UJ	

Lp.	Treść informacji	Przebieg choroby/Repcja	Zródło	Data - Uwagi
	Organizator i aktywna uczestniczka wieloletniego ruchu kulturalno-uczuciowego w Związku Młodzieży w Chorzowie, w tym w organizacjach: "Młodzi i Kultura", "Młodzi i Sport", "Młodzi i Wiedza", "Młodzi i Wychowanie", "Młodzi i Przyroda", "Młodzi i Turystyka", "Młodzi i Sztuka", "Młodzi i Nauka".			

Aktualne zdjęcie 4,5 X 6,5	MALESZKA Lesław	26/4
	s. Edmunda i Danuty	
	ur. 15.11.1952 r. Zakopane	
	zam. [redacted] CRO5000 [redacted] absolwent Fil. Polskiej UJ. <i>zob. w 3. Międzyuczelnianej Bibliotece</i>	

Lp.	Treść informacji	Przebieg choroby/Repcja	Zródło	Data - Uwagi
	Organizator i aktywny uczestnik wieloletniego ruchu kulturalno-uczuciowego w Związku Młodzieży w Zakopanem, w tym w organizacjach: "Młodzi i Kultura", "Młodzi i Sport", "Młodzi i Wiedza", "Młodzi i Wychowanie", "Młodzi i Przyroda", "Młodzi i Turystyka", "Młodzi i Sztuka", "Młodzi i Nauka".		Przebieg choroby: 24.10.78 Abszolwent: 6.05.01 - partynia Zakopany na 48 pach. w do. 6.05.01.	

Aktualne zdjęcie 4,5 X 6,5	MALESZKA Lesław	26/4
	s. Edmunda i Danuty	
	ur. 15.11.1952 r. Zakopane	
	zam. [redacted] CRO5000 [redacted] absolwent Fil. Polskiej UJ. <i>zob. w 3. Międzyuczelnianej Bibliotece</i>	

Lp.	Treść informacji	Przebieg choroby/Repcja	Zródło	Data - Uwagi
	Organizator i aktywny uczestnik wieloletniego ruchu kulturalno-uczuciowego w Związku Młodzieży w Zakopanem, w tym w organizacjach: "Młodzi i Kultura", "Młodzi i Sport", "Młodzi i Wiedza", "Młodzi i Wychowanie", "Młodzi i Przyroda", "Młodzi i Turystyka", "Młodzi i Sztuka", "Młodzi i Nauka".		Przebieg choroby: 24.10.78 Abszolwent: 6.05.01 - partynia Zakopany na 48 pach. w do. 6.05.01.	

RUSZAR Józef 18/19
s. Józefa i Danuty
ur. 2.03.1951, Pruszków
 zam. [redacted]
 absolwent Fil. Polskiej UJ

Lp.	Treść informacji	Przebieg choroba/Reprezj	Zródło	Data - Uwagi
	Organizator, aktywny działacz ludzkości 500-tych lat... i organizator niepełnowartościowych... Kształt i organizator powstania w związku z historią H. Pajsa... [Detailed description of organizational activities and projects]			

RUSZAR Józef 18/19
s. Józefa i Danuty
ur. 2.03.1951, Pruszków
 zam. [redacted]
 absolwent Fil. Polskiej UJ

Lp.	Treść informacji	Przebieg choroba/Reprezj	Zródło	Data - Uwagi
	Organizator, aktywny działacz ludzkości 500-tych lat... i organizator niepełnowartościowych... Kształt i organizator powstania w związku z historią H. Pajsa... [Detailed description of organizational activities and projects]			

SÓNIK Bogusław 19/23
s. Walentego i Jaimy Rajp
ur. 3.12.1953 r. Kraków
 zam. [redacted]
 absolwent Wyższej Szkoły Prawa UJ
 przy Krakowskim Biurowej Generalizacji, Tomasz Zielonycy

Lp.	Treść informacji	Przebieg choroba/Reprezj	Zródło	Data - Uwagi
	Organizator, aktywny działacz ludzkości 500-tych lat... i organizator niepełnowartościowych... Kształt i organizator powstania w związku z historią H. Pajsa... [Detailed description of organizational activities and projects]			

SONIK Bożysław 19/23
 s. Walentego i Jany Jajko
 ur. 3.12.1953 r. Kraków
 zam. [redacted]
 absolwent UJ [redacted]
 praca: Krakowski Biuro Gwarant. i Towar. Zakupach

Lp.	Treść informacji	Przebieg choroby/Reprezje	Źródło	Data - Uwagi
	Organizator - aktywny członek... s. Walentego i Jany Jajko ur. 3.12.1953 r. Kraków zam. [redacted] absolwent UJ [redacted] praca: Krakowski Biuro Gwarant. i Towar. Zakupach	Uczestnik... 16.11.1979 r. i 18.04.78. - 4000 zł. 18.04.78. - 2000 zł.		

WILDSTEIN Bronisław 22/9
 s. Szymona i Genowefy (żona: Galina) (żona: Galina) (żona)
 ur. 11.06.1952 r. Kraków
 zam. [redacted]
 absolwent Fil. Polskiej UJ (obrona pracy) nie pracy

Lp.	Treść informacji	Przebieg choroby/Reprezje	Źródło	Data - Uwagi
	Organizator - aktywny członek... s. Szymona i Genowefy (żona: Galina) (żona) ur. 11.06.1952 r. Kraków zam. [redacted] absolwent Fil. Polskiej UJ (obrona pracy) nie pracy	Uczestnik... 16.11.1979 r. i 18.04.78. - 4000 zł. 18.04.78. - 2000 zł.		

WILDSTEIN Bronisław 22/9
 s. Szymona i Genowefy (żona: Galina) (żona)
 ur. 11.06.1952 r. Kraków
 zam. [redacted]
 absolwent Fil. Polskiej UJ (obrona pracy) nie pracy

Lp.	Treść informacji	Przebieg choroby/Reprezje	Źródło	Data - Uwagi
	Organizator - aktywny członek... s. Szymona i Genowefy (żona: Galina) (żona) ur. 11.06.1952 r. Kraków zam. [redacted] absolwent Fil. Polskiej UJ (obrona pracy) nie pracy	Uczestnik... 16.11.1979 r. i 18.04.78. - 4000 zł. 18.04.78. - 2000 zł.		

Impulsem do powstania SKS była śmierć Stanisława Pyjasa, studenta polonistyki UJ i współpracownika KOR. Jego zwłoki znaleziono 7 maja 1977 r. na klatce schodowej kamienicy przy ul. Szewskiej 7 w Krakowie. O śmierć Pyjasa powszechnie oskarżano Służbę Bezpieczeństwa. Jego przyjaciele i koledzy podjęli kroki, mające na celu uczczenie pamięci zmarłego oraz nagłośnienie sprawy, którą władze bagatelizowały. Ich działania zaowocowały

przekształceniem krakowskich juwenaliów w wielką manifestację żałobną.

Decyzję o założeniu SKS podjęto w nocy z 14 na 15 maja 1977 r. w mieszkaniu Liliany Batko. W gronie organizatorów „czarnych juwenaliów” uznano, że wyzwolona wśród studentów aktywność powinna zostać skoncentrowana w nowej strukturze. 15 maja 1977 r., na zakończenie tzw. czarnego marszu, w którym ulicami Krakowa przeszło kilka tysięcy osób, ogłoszono deklarację założycielską Komitetu. Podpisy pod nią złożyli: Andrzej Balcerek, Joanna Barczyk, Liliana Batko, Wiesław Bek, Małgorzata Gątkiewicz, Elżbieta Majewska, Lesław Maleszka (tajny współpracownik SB o pseudonimach „Ketman”, „Return”, „Tomek”, „Zbyszek”), Józef Ruszar, Bogusław Sonik i Bronisław Wildstein.

W kolejnych dniach deklarację poparło ok. 2 000 studentów krakowskich uczelni. Jeszcze w 1977 r. SKS-y powstały też w innych miastach: 20 października w Warszawie, 15 listopada w Poznaniu, 14 grudnia we Wrocławiu, a rok później, 10 maja 1978 r. – w Szczecinie. SKS działał jawnie, podając do publicznej wiadomości imiona i nazwiska oraz adresy przedstawicieli, tzw. rzeczników, którymi mogli być tylko studenci.

Podstawową działalnością SKS było powielanie i kolportaż niezależnych wydawnictw, których bibliotekę prowadziła Ewa Kulik (później Anna Smolarczyk). Oprócz tego w miarę systematycznie działacze SKS angażowali się również w działalność edukacyjną, prowadząc wykłady w ramach Towarzystwa Kursów Naukowych, m.in. dla młodzieży szkół średnich. Jedną z form inicjatyw edukacyjnych była organizacja letnich obozów szkoleniowych.

Do najbardziej spektakularnych akcji SKS zaliczyć należy m.in.: głośne protesty przeciwko zakazowi wypożyczania z Biblioteki UJ wydawnictw emigracyjnych, zbieranie podpisów pod petycjami w obronie więźniów politycznych czy w obronie represjonowanych kolegów (np. Ziemowita Pochitonowa).

SKS wydawał również własne pisma: „Indeks” (o charakterze ogólnopolskim) oraz „Sygnał”. Pierwszy numer „Indeksu” wydano jesienią 1977 r. Ostatecznie okazało się 8 numerów pisma. Drugi tytuł był inicjatywą działaczy krakowskiego SKS. W latach 1978–1980 ukazało się 8 numerów, z czego ostatni został niemal w całości skonfiskowany przez bezpiekę.

Działalność SKS zakończyła się w 1980 r. Jego działacze czynnie wsparli strajki robotników w sierpniu 1980 r., a następnie zaangażowali się w powoływanie i organizację struktur Niezależnego Związku Studentów.

Aktywność SKS była pilnie obserwowana przez SB. Na szczeblu centralnym prowadzono Sprawę Operacyjnego Rozpracowania o kryptonimie „Wasale”. Ponadto w poszczególnych KW MO prowadzono sprawy dodatkowe, np. w Krakowie, kolebce SKS, przeciwko działaczom prowadzono kilka spraw grupowych, np. o kryptonimach „Alfa”, „Niepoprawni”, „Adam”, „Beta”, „Gama”, czy „Delta”. Działacze i współpracownicy SKS byli wielokrotnie aresztowani, wzywani do siedzib SB, a w ich mieszkaniach często dokonywano rewizji.

W zasobie IPN, pod sygnaturami IPN BU 01232/188-192, 204 i 205, znajduje się bardzo

interesująca dokumentacja dotycząca SKS, wśród niej na szczególną uwagę zasługuje *Kartoteka działaczy i sympatyków Studenckiego Komitetu Solidarności* (zanonimizowane skany kart prezentowane powyżej pochodzą właśnie z niej).

- [*Kryptonim „Wasale”. Służba Bezpieczeństwa wobec Studenckich Komitetów Solidarności 1977-1980, wybór, wstęp i opracowanie Łukasz Kamiński i Grzegorz Waligóra, Warszawa 2007*](#)
- [*Kamil Dworaczek, Studencki Komitet Solidarności we Wrocławiu 1977-1980, Warszawa 2011*](#)